

PROWADZENIE I CHARAKTERYSTYKA KOLEKCJI ZIEMNIAKÓW

Kazimierz Jastrzębski, Halina Budnik

Zakład Genetyki i Syntezy Materiałów Wyjściowych

Instytut Ziemniaka w Boninie, 75-016 Koszalin

W kolekcji mamy 853 odmiany, 53 rody i 528 form dzikich. Utrzymujemy w zasadzie te genotypy, co do których możemy wnioskować /na podstawie różnych przesłanek/, że mogą być użyteczne w hodowli lub do badań. Praktycznie o dłuższym zatrzymaniu odmiany w kolekcji w dużym stopniu decyduje podatność na wirusy lub reakcja na infekcję wirusową. Usuwamy odmiany całkowicie porażone wirusami, reagujące jednocześnie ostrymi objawami. Pozostaje natomiast dużo odmian całkowicie porażonych wirusami, ale tolerancyjnych. W tej grupie jest dużo starych odmian, jak Victoria Patersona, Jubel, Industrie, Reichskanzler itp., które utrzymujemy również ze względu na ich historyczną rolę, jaką odegrały w hodowli ziemniaków.

Wobec dużej liczby odmian i niemożności utrzymania ich w stanie bezwirusowym, badania kolekcji ograniczyliśmy do cech kulinarnych i odporności na grzyby i bakterie, przy czym te ostatnie wykonane zostały w Pracowni Syntezy Ziemniaków Odpornych na Choroby Grzybowe i Bakteryjne. Mając w Pracowni 2 główne tematy: utrzymanie kolekcji i syntezę ziemniaków jadalnych, staraliśmy się raczej rozwijać syntezę, a badania kolekcji ograniczać do minimum. Obecnie jesteśmy skłonni podjąć

również badanie plenności odmian kolekcyjnych. Pobudką do tego są wyniki obserwacji plenności, jakie wykonujemy od 4 lat. Pomimo dużej zmienności glebowej, zmienności powodowanej infekcjami wirusowymi, następującymi po przyjęciu odmiany do kolekcji i licznych innych źródeł zmienności, stwierdzamy uderzającą zgodność ocen w 4 latach. Oceny 519 odmian, na 589 obserwowanych, zawierały się w rozstępie 2 stopni w skali 1-9. Oceny nie niżej 8 w każdym roku otrzymało 6 odmian: Alisma, Cira, Firmała, Kardia, Mariella i Wanda. Średnie oceny co najmniej 8 otrzymało 16 odmian: Erendira, Exita, Ghimbassan, Julia, Keszthely Somogyi, Magura, Maja, Nicola, Rea, Sientje, Somogyi Sarga, Spekula, Sperber, Sulky, Vydra i Wiebke. Średnie oceny powyżej 7, przyjętej jako "dobra", uzyskały 223 odmiany. Większość z nich zamierzamy w tym roku posadzić w 2 powtórzeniach. Jeśli byłoby zainteresowanie ze strony hodowców, chętnie ocenialibyśmy tę grupę odmian na kilku stacjach. Byłoby to badanie kilku fazowe: obserwacja w Boninie, obserwacja na kilku stacjach, doświadczenie w powtórzeniach na kilku stacjach z wybranymi odmianami.

Rocznie wysyłamy 700-2000 próbek.

Wyniki badań kolekcji publikowane są w wydawnictwach Instytutu [1]. Obecnie przygotowaliśmy następne opracowanie dotyczące 820 odmian.

LITERATURA

1. Werner E., Staszewicz K.: Odmiany uprawne ziemniaka w kolekcji Instytutu Ziemniaka w Boninie, Biul. Inst. Ziemn., 9, 5-10, 1972.

Казимеж Ястшембски, Галина Будник

ВЕДЕНИЕ И ХАРАКТЕРИСТИКА КОЛЛЕКЦИЙ КАРТОФЕЛЯ

Р е з ю м е

Коллекция картофеля в Бонине содержит 853 сорта, 53 рода и 528 диких форм. В основном, только те сорта сохраняются в течение более продолжительного времени, которые считаются пригодными для селекции или исследований. На практике о сохранении сортов в коллекции решает податливость к вирусам и реагирование на инфекцию. Сохраняется много толерантных сортов. Коллекция подвергается исследованиям с точки зрения кулинарного качества и устойчивости к грибам и бактериям. В связи с многими источниками изменчивости в коллекции сорта не оценивались относительно их урожайности. Однако, наблюдения за урожайностью в течение последних 4 лет дали поразительно сходные результаты. Сортами отличающимися в отношении урожайности были: Alisma, Cira, Erendira, Exita, Formula, Ghimbassan, Julia, Kardia, Keszthely Somogvi, Magura, Maja, Mariella, Nicola, Rea, Sientje, Somogyi Sarga, Spekula, Sperber, Sulky, Vydra, Wanda и Wiebke. Рекомендуется оценка наилучших в отношении урожайности сортов в испытаниях с повторностями, проведенными несколькими станциями.

Kazimierz Jastrzębski, Halina Budnik

MAINTENANCE AND CHARACTERIZATION OF POTATO COLLECTION

S u m m a r y

There are 853 varieties, 53 numbered clones and 528 wild forms in the potato collection at Bonin. As a rule only those varieties are maintained for a longer time which are considered to be useful for breeding or for research. Practically the susceptibility and reaction to viruses are decisive factors of survival in the collection. Many tolerant varieties are being kept. The potatoes kept in

the collection are being tested for table quality and resistance to fungi and bacteria. Observations of yielding ability made during the last 4 years gave remarkably consistent results. The varieties outstanding in yielding ability were: Alisma, Cira, Erendira, Exita, Firmula, Ghimbassan, Julia, Kardia, Kessthely Somogyi, Magura, Maja, Mariella, Nicola, Rea, Sientje, Somogyi Sarga, Specula, Sperber, Sulky, Vydra, Wanda and Wiebke. It is suggested to evaluate the yielding ability of best varieties in replicated trials at several locations.